

Wymagania edukacyjne niezbędne do otrzymania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z geografii w klasie piątej Szkoły Podstawowej im. Adama Mickiewicza w Skalmierzycach.

Rok szkolny 2026/2027

Wymagania na wyższą ocenę obejmują wymagania z poziomów niższych

1.Mapa Polski

Uczeń:

2- dopuszczający	• wymienia rodzaje map: ogólnogeograficzną, krajobrazową i turystyczną; • definiuje pojęcia: mapa, plan, legenda, skala mapy; • rozpoznaje elementy mapy i planu; • rozpoznaje znaki kartograficzne w legendzie; • wskazuje składniki krajobrazu na mapie Polski; • wymienia rodzaje skali mapy; • rozpoznaje formy ukształtowania terenu na mapie hipsometrycznej; • wskazuje przykłady elementów środowiska geograficznego przedstawionych na mapie i planie; • wskazuje podstawowe informacje przedstawione na mapie Polski.
3- dostateczny	• wyjaśnia znaczenie legendy mapy; • wyjaśnia rolę skali mapy; • opisuje elementy mapy i planu; • porównuje plan z mapą; • opisuje treść mapy ogólnogeograficznej Polski; • opisuje składniki krajobrazu przedstawione na mapie hipsometrycznej; • wyjaśnia różnicę między wysokością względną a bezwzględną; • opisuje formy ukształtowania terenu przedstawione za pomocą poziomicy; • porównuje mapę krajobrazową i turystyczną; • opisuje składniki krajobrazu najbliższej okolicy szkoły obserwowane podczas zajęć terenowych.
4-dobry	• stosuje legendę mapy do odczytywania informacji; • stosuje skalę mapy do obliczania odległości między obiektami; • oblicza rzeczywiste odległości na podstawie skali; • wykorzystuje mapę do określania położenia obiektów; • wykorzystuje poziomice do określania wysokości terenu;

	• rozwiązuje zadania dotyczące skali mapy; • wykorzystuje mapę hipsometryczną do charakterystyki krajobrazu Polski; • stosuje plan i mapę podczas orientacji w terenie; • wykorzystuje treść mapy i planu najbliższego otoczenia szkoły do identyfikowania elementów środowiska geograficznego obserwowanych w terenie.
5-bardzo dobry	• analizuje treść różnych rodzajów map; • interpretuje informacje przedstawione na mapach Polski; • uzasadnia przydatność poszczególnych rodzajów map w różnych sytuacjach; • analizuje zależności między elementami środowiska przedstawionymi na mapie; • interpretuje ukształtowanie powierzchni terenu na podstawie poziomicy i map hipsometrycznych; • uzasadnia wybór odpowiedniej mapy do określonych celów; • analizuje zgodność informacji przedstawionych na planie z obserwacjami terenowymi.
6 – celujący	• ocenia przydatność różnych rodzajów map do rozwiązywania problemów praktycznych; • projektuje trasę wycieczki z wykorzystaniem mapy turystycznej; • projektuje plan wybranego fragmentu terenu z wykorzystaniem poznanych elementów mapy i planu. • tworzy szkice terenowe uwzględniające elementy środowiska geograficznego; • ocenia znaczenie map cyfrowych i tradycyjnych w życiu codziennym.

2. Krajobrazy Polski.

Uczeń:

2- dopuszczający	• definiuje pojęcie krajobraz; • rozpoznaje krajobrazy Polski na ilustracjach, fotografiach i filmach; • wymienia krajobrazy Polski omawiane na lekcjach; • wskazuje na mapie położenie Tatr, Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej, Wyżyny Lubelskiej, Wyżyny Śląskiej, Niziny Mazowieckiej, Pojezierza Mazurskiego i Pobrzeża Słowińskiego; • rozpoznaje krajobrazy naturalne i kulturowe; • wskazuje na mapie najważniejsze obiekty dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego omawianych regionów; • definiuje pojęcia: wąwóz, less, czarnoziem, hałda, węgiel kamienny, szkody górnicze, rekultywacja, równina, kotlina, wysoczyzna, puszcza, wydma, plaża, mierzeja, jezioro przybrzeżne; • rozpoznaje formy krasowe przedstawione na ilustracjach i schematach; • wskazuje przykłady pozytywnych i negatywnych zmian w krajobrazie wywołanych działalnością człowieka.
------------------	--

3- dostateczny	• wyjaśnia znaczenie krajobrazu oraz różnicę między krajobrazem naturalnym a kulturowym; • opisuje krajobraz najbliższej okolicy szkoły na podstawie obserwacji terenowych; • opisuje położenie geograficzne poznawanych krain geograficznych Polski; • opisuje główne cechy krajobrazu Tatr, Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej, Wyżyny Lubelskiej, Wyżyny Śląskiej, Niziny Mazowieckiej, Pojezierza Mazurskiego i Półwyspu Słowińskiego; • porównuje wybrane krajobrazy Polski; • opisuje cechy krajobrazu wielkomiejskiego na przykładzie Warszawy; • wyjaśnia uwarunkowania krasowienia; • opisuje warunki pogodowe w Tatrach i nad Morzem Bałtyckim; • wyjaśnia znaczenie bryzy; • opisuje najważniejsze obiekty dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego Polski; • opisuje pozytywne i negatywne zmiany zachodzące w krajobrazach Polski pod wpływem działalności człowieka.
4-dobry	• wykorzystuje mapę do określania położenia krain geograficznych Polski; • stosuje informacje z map, ilustracji i tekstów źródłowych do charakterystyki krajobrazów Polski; • wykorzystuje wiedzę o środowisku przyrodniczym do wyjaśniania cech poznawanych krajobrazów; • wykorzystuje ilustracje do rozpoznawania form krasowych i elementów krajobrazu; • wykorzystuje informacje o warunkach przyrodniczych do charakteryzowania działalności człowieka na omawianych obszarach; • wykorzystuje wiedzę o krajobrazach do wyjaśniania zależności między składnikami poznawanych krajobrazów; • wykorzystuje obserwacje terenowe do charakterystyki krajobrazu najbliższej okolicy szkoły; • wykorzystuje mapę do lokalizowania obiektów dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego Polski.
5-bardzo dobry	• analizuje zróżnicowanie krajobrazów Polski; • analizuje zależności między elementami środowiska przyrodniczego a działalnością człowieka; • interpretuje wpływ czynników przyrodniczych na zróżnicowanie krajobrazów Polski; • uzasadnia występowanie piętrowości roślinnej w Tatrach; • analizuje znaczenie warunków przyrodniczych dla rolnictwa na Wyżynie Lubelskiej; • interpretuje wpływ działalności człowieka na krajobraz Wyżyny Śląskiej; • uzasadnia atrakcyjność turystyczną Pojezierza Mazurskiego i Półwyspu Słowińskiego; • analizuje pozytywne i negatywne zmiany zachodzące w krajobrazach Polski; • interpretuje zależności między składnikami poznawanych krajobrazów.
6 – celujący	• ocenia krajobraz najbliższego otoczenia szkoły pod względem piękna, ładu i estetyki zagospodarowania; • projektuje zmiany służące poprawie zagospodarowania krajobrazu najbliższej okolicy; • ocenia wpływ działalności człowieka na wybrane krajobrazy Polski; • tworzy prezentacje dotyczące walorów przyrodniczych i kulturowych poznawanych regionów;

	• projektuje trasę wycieczki po wybranym regionie Polski z uwzględnieniem najważniejszych obiektów przyrodniczych i kulturowych; • ocenia znaczenie ochrony krajobrazu dla zachowania dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego Polski.
--	---

3. Łądy i oceany na Ziemi.

Uczeń:

2- dopuszczający	• definiuje pojęcia: globus, kontynent, ocean, biegun północny, biegun południowy, równik, południk 0°, południk 180°, zwrotnik Raka, zwrotnik Koziorożca, koło podbiegunowe północne, koło podbiegunowe południowe; • wymienia nazwy kontynentów i oceanów; • wskazuje na globusie i mapie świata kontynenty i oceany; • wskazuje na globusie i mapie świata bieguny, równik, południk zerowy, południk 180°, zwrotniki i koła podbiegunowe; • rozpoznaje półkulę północną, południową, wschodnią i zachodnią; • wskazuje położenie kontynentów względem równika i południka zerowego; • wskazuje położenie oceanów względem równika i południka zerowego; • wskazuje wielkie formy ukształtowania powierzchni Ziemi na mapie świata; • wskazuje akweny morskie na trasach pierwszych wypraw geograficznych; • wymienia wybranych odkrywców geograficznych.
3- dostateczny	• wyjaśnia znaczenie globusa jako modelu Ziemi; • opisuje podobieństwa i różnice między globusem a mapą świata; • opisuje położenie kontynentów względem równika i południka zerowego; • opisuje położenie oceanów względem kontynentów, równika i południka zerowego; • wyjaśnia znaczenie biegunów, równika, południków, zwrotników i kół podbiegunowych; • opisuje wielkie formy ukształtowania powierzchni lądów; • opisuje przebieg wybranych pierwszych wypraw geograficznych; • wyjaśnia przyczyny wielkich odkryć geograficznych; • opisuje osiągnięcia Krzysztofa Kolumba, Vasco da Gamy, Ferdynanda Magellana i innych odkrywców; • porównuje wielkość i położenie kontynentów oraz oceanów.
4-dobry	• wykorzystuje globus i mapę świata do określania położenia kontynentów i oceanów; • stosuje informacje z mapy do określania położenia obiektów względem równika i południka zerowego; • wykorzystuje mapę świata do wskazywania tras pierwszych wypraw geograficznych; • stosuje wiedzę o rozmieszczeniu lądów i oceanów do określania położenia półkul; • wykorzystuje informacje z globusa i mapy do charakterystyki kontynentów; • wykorzystuje mapę do rozpoznawania wielkich form ukształtowania powierzchni Ziemi;

	- wykorzystuje mapę do lokalizowania akwenów morskich związanych z wielkimi odkryciami geograficznymi; - rozwiązuje zadania dotyczące rozmieszczenia lądów i oceanów na Ziemi.
5-bardzo dobry	- analizuje rozmieszczenie kontynentów i oceanów na kuli ziemskiej; - analizuje położenie kontynentów względem równika i południka zerowego; - uzasadnia znaczenie wielkich odkryć geograficznych dla poznania świata; - analizuje zależności między rozmieszczeniem lądów i oceanów a trasami odkrywców; - interpretuje informacje przedstawione na mapach ogólnogeograficznych świata; - uzasadnia znaczenie podziału Oceanu Światowego na poszczególne oceany.
6 – celujący	- ocenia znaczenie wielkich odkryć geograficznych dla rozwoju cywilizacji; - ocenia wpływ odkryć geograficznych na poznanie świata; - tworzy prezentację dotyczącą wybranego odkrywcy geograficznego; - projektuje trasę podróży inspirowaną pierwszymi wyprawami geograficznymi; - tworzy opracowanie porównujące dokonania wybranych odkrywców; - ocenia znaczenie globusa i map współczesnych w poznawaniu świata.

4. Krajobrazy świata.

Uczeń:

2- dopuszczający	- definiuje pojęcia: pogoda, klimat; - wymienia typy krajobrazów świata omawiane na lekcjach; - wskazuje na mapie położenie wilgotnego lasu równikowego, sawanny, pustyni gorącej, krajobrazu śródziemnomorskiego, lasów liściastych i mieszanych strefy umiarkowanej, stepu, tajgi, tundry, pustyni lodowej oraz krajobrazu wysokogórskiego; - rozpoznaje poznawane krajobrazy na ilustracjach, fotografiach i filmach; - rozpoznaje rośliny i zwierzęta charakterystyczne dla poznawanych krajobrazów; - wskazuje strefy klimatyczne na mapie świata; - rozpoznaje klimatogram; - wymienia przykłady budownictwa, sposobów gospodarowania i głównych zajęć mieszkańców poznawanych obszarów; - wskazuje przykłady krajobrazów strefowych i wysokogórskich.
3- dostateczny	- wyjaśnia różnicę między pogodą a klimatem; - opisuje czynniki klimatotwórcze wpływające na klimat na Ziemi; - opisuje położenie geograficzne poznawanych krajobrazów świata; - opisuje warunki klimatyczne na podstawie klimatogramów; - opisuje główne cechy wilgotnego lasu równikowego, sawanny, pustyni gorącej, krajobrazu śródziemnomorskiego, lasów liściastych i mieszanych, stepu, tajgi, tundry, pustyni lodowej i krajobrazu wysokogórskiego;

	• porównuje wybrane krajobrazy świata; • wyjaśnia przystosowania roślin i zwierząt do życia w poznawanych krajobrazach; • opisuje główne zajęcia mieszkańców oraz sposoby gospodarowania w poznawanych krajobrazach; • wyjaśnia przyczyny występowania stref krajobrazowych na Ziemi; • opisuje zjawisko piętrowości klimatyczno-roślinnej w górach.
4-dobry	• wykorzystuje mapę do określania położenia poznawanych krajobrazów świata; • wykorzystuje dane dotyczące temperatury i opadów odczytane z klimatogramów do charakterystyki warunków klimatycznych; • wykorzystuje klimatogramy do charakterystyki warunków klimatycznych wybranych krajobrazów; • stosuje informacje z map klimatycznych do określania stref klimatycznych; • wykorzystuje informacje z map, ilustracji i tekstów źródłowych do wyjaśniania krajobrazów świata; • wykorzystuje wiedzę o klimacie do wyjaśniania rozmieszczenia roślin i zwierząt; • stosuje wiedzę o krajobrazach do wyjaśniania zależności między warunkami przyrodniczymi a działalnością człowieka; • wykorzystuje informacje o położeniu geograficznym do charakteryzowania cech poznawanych krajobrazów.
5-bardzo dobry	• analizuje związki między położeniem geograficznym a warunkami klimatycznymi poznawanych krajobrazów; • analizuje zależności między klimatem, roślinnością, światem zwierząt i działalnością człowieka; • interpretuje dane przedstawione na klimatogramach i mapach klimatycznych; • uzasadnia występowanie poszczególnych stref krajobrazowych na Ziemi; • analizuje przystosowania roślin i zwierząt do warunków środowiska; • interpretuje współzależności między składnikami poznawanych krajobrazów a warunkami życia człowieka; • uzasadnia wpływ położenia geograficznego na cechy poznawanych krajobrazów; • analizuje podobieństwa i różnice między poznawanymi krajobrazami świata; • interpretuje związek między strefowością krajobrazową a piętrowością klimatyczno-roślinną.
6 – celujący	• ocenia wpływ warunków przyrodniczych na życie i działalność człowieka w różnych krajobrazach świata; • ocenia konsekwencje zmian środowiska przyrodniczego dla funkcjonowania człowieka; • tworzy prezentację porównującą wybrane krajobrazy świata; • projektuje trasę podróży przez wybrane strefy krajobrazowe świata; • tworzy opracowanie przedstawiające zależności między klimatem, roślinnością i działalnością człowieka; • ocenia znaczenie ochrony środowiska w poznawanych krajobrazach świata.